

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN PROMET

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče št. 17/I. — Dopisi se ne vračajo. — Številica pri naročniku za ozemlje SHS: letna K 180, za pol leta K 95, za četrt leta K 50, mesečno K 20, za inozemstvo K 300. — Prijava in toži se v Ljubljani.

telefona 552.

ČL. IV.

LJUBLJANA, dne 5. novembra 1921.

ŠTEV. 119.

Zunanja politika.

Likvidacija Karlove pustolovščine ne poteka povsem gladko, ker je prišlo do gotovih interesnih konfliktov med zavezniki in med malo antanto. Predsednik čehoslovaške republike Masaryk je pred par dnevi ob priliki sprejema diplomatskega zbora, ki je čestital k prazniku ujedinitve, poskušal najti prave besede za izravnavo te difference, ko je v svojem odgovoru povdaril, da je mala antanta otrok velike antante ter imata obe v centralni Evropi isto nalogo, skrbeti za likvidacijo vojne in izvršitev mirovnih pogodb. Tiste sile, ki so v pokrajinah avstro-ogrske monarhije delovale za ustvarjenje nacionalnih držav, so ravnale ves čas v soglasju z zavezniki, in zato v načelu ne more biti govora o kaki diskrepanci nazorov, kajti danes se položaj še ni v taki meri ustalil, da bi nastala potreba novih orientacij. — V sled tega po izvajanjih Masaryka za različno pojmovanje položaja, ki ga je ustvarila vrnitev Karla Habsburga na Madžarsko, ni povoda, ko gre za odvrnitev skupne nevarnosti.

In vendar ne gremo iste poti, in celo obrobna država Rumunija, ki ima dovolj vzroka, onemogočiti habsburško restavracijo, je dala svoji diplomaciji drugo smer kot Čehoslovaška in Jugoslavija, ker kaže nekam rezervirano ponašanje. Prva dva zaveznika sta nastopila energično in sta stavila Madžarski take pogoje za mirno rešitev konflikta, da bomo tudi v bodočnosti obvarovani slikih nevarnosti. Ako zahtevamo poleg formalne odstranitve celokupne habsburške dinastije še druge sankcije za svoje varstvo, smo bili k temu naravnost izzvani, in gotovo ne pretiravamo, ker se razmerje dobrih sosedov more razviti samo pri večji madžarski lojalnosti in pri striktni izvršitvi trianonske mirovne pogodbe. Ako bi večina madžarskih strank bila nepristopna za to uvidevnost, moramo zemljo z drugimi sredstvi izvesti iz sedanjih blodenj in moramo madžarsko javno mnenje obtožiti, da tira ljudstvo na katastrofalno pot, za katero ne moremo prevzeti odgovornosti. Dokler v madžarskem narodu ne dozorijo spoznanje storjenih krivic in ne nastopi moralna regeneracija, si moramo pomagati z radikalnimi sredstvi, da ustvarimo to razpoloženje.

V zapadni Evropi, ki ima širši koncept in deloma drug nazor o položaju, nevarnost habsburških prizadevanj pač uvidevajo, ali imajo predvsem pred očmi možnost, da bi si Nemčija prekmalu opomogla in bi z združitvijo z avstrijsko republiko celotno pridobila na teritoriju. Zato menimo, da niso nenaklonjeni taki rešitvi jugonemškega vprašanja, pri katerem bi eventualno tudi prišli v poštev Habsburžani, ki pa imajo baš na Madžarskem največ zaslombe. Odtod tiha pomirjevalna poteza, ki je razvidna iz demarš zavezniške diplomacije in pri kateri vidimo voljo, obvladati situacijo tudi proti interesom male antante, ki je zanjo situacija lahko usodna.

Za nas mora biti položaj jasen. Počasi se moramo otrestiti zapadnega uplija in tistega respekta, ki nam je bil dozdaj lasten, in moramo enkrat svojo življenjsko voljo brezobzirno

uveljaviti. Vse finančne žrtve mobilizacije in vsa druga škoda, ki nam je narasla iz Karlovega povratka, morajo priti na svoj račun. Zdaj imamo priložnost, da pokažemo svojo pravo silo, o kateri ne dvomimo, da bo zmagovita, ker stojijo za njo vse plasti ljudstva, ki si želi nemotenega razvoja in mirnih sosedov. Ako bo vlada vstrajala na svojih zahtevah napram Madžarski, si je lahko sveža, da bo za njo stala pretežna večina jugoslovenskega naroda.

Notranja politika.

Kralj Aleksander se je vrnil po daljši bolezni v domovino in je danes v parlamentu prisegel na ustavni zakon. S tem je bila izvršena svečana državnotrjavna obveza vladarja napram ljudstvu, in vsi si bomo z zadovoljenjem ta zgodovinski dogodek zapomnili. Prisega se je izvršila v resnem času, ko odhaja na angleškem monitorju nekdanji vladar Avstro-Ogrske v prognanstvo, ki po zatrdilu zaveznikov jamči pred vsakim zopetnim poskusom restavracije habsburške moči. Neposredno pred vladarjevim prihodom v Beograd se je skupščina sestala, da vrši svoje zunanje-politične dolžnosti, ki jih je ustvaril Karlov povratak na Madžarsko. Namestnik ministrskega predsednika je po našem mnenju pravilno obrazložil položaj, ko je podal stališče vlade, ki se ne strinja povsem s stališčem zaveznikov, ter je predložil nevarni značaj sedanjih razmer in zagovarjal ukrepe vojaške uprave. Zastopniki strank so v načelu odobraval postopanje vlade in enoglasno je bila zahteva, da je treba državno neodvisnost čuvati v usodnem času z oboroženo silo.

Ta dan so bile vse stranke, ki se udeležujejo parlamentarnega dela, složne, in vsa politično uvidevna javnost se je to pot zavedala, da smo v resni dobi pokazali svojo dozorelost. Drugje je to samoposebi umevno, in vsi se spominjamo onega dne, ko je po izbruhu svetovne vojne socialna demokracija v nemškem državnem zboru podala toplo patrijotično izjavo ne glede na junkersko državno moč. Toda pri nas šele zori državna zavest, ki dosedaj ni imela priložnosti, da bi se razvila, ker so bile v pretekli dobi vse nesrbijanske struje samo destruktivne, ko so dvigale prapor narodnosti proti potujčevanju. Onega dne smo vsi občutili prehod v novo dobo, ki nas bo šele usposobila za državno strankarsko delovanje. Naj še toliko povdarjamo svoje kulturne kvalitete, brezdomno prihaja čas, ko bomo morali, ne da bi opustili svojo samobitno naravo, ki je naša vsebina in naše življenje, pogledati stvarjem realnejše v oči in opustiti marsikatero sentimentalnost, ki je bila takrat mogoča, ko so avstrijsko državno ladjo vodili resni možje proti našim narodnim interesom.

Da se omejimo samo na slovenske razmere! Brezdomno slovenstvo danes doživlja krizo, ki je morala izbruhniti, kajti mirnih prehodov je malo. Ko je bila vlada prisiljena črtati v finančnem zakonu mnogo kreditov, in je bila mahoma ustavljena že započeta graditev mostov in cest mnogokje v državi, je završalo vsepovsod. Tudi kulturne ustanove so pri tem doživele razočaranja, ker jih je zadela usoda varčevanja. Slovenski znanstve-

niki so v teh redukcijah, ki so pretile, videli po našem mnenju preveč, ko so naenkrat proglasili slabo voljo vlade in so se ponašali, kot da živimo v ustaljeni državi s potrebnim upravnim aparatom, ki ima vse statistične virov na razpolago in ustvarja budget na temelju priznanih tradicij. Ves boj, ki je pri tej priložnosti izbruhniti, je nosil sicer potezo odkritosrčnosti, toda naivnega pojmovanja državnega poslovanja, in vse ostre besede so bile izraz nerazumevanja položaja. Vsakdo brani svojo pravico, ali tega nismo pričakovali, da bo mučni položaj državnih financ našel baš v Sloveniji tako majhne ljudi. Tistim pa, ki so tukaj videli politično intrigo, ne moremo slediti.

Ko bomo preživeli današnjo krizo, in nam bo bridka resnost državnega življenja vcepila drug nazor o misli slovenstva, ki je gotovo taka, da smo nanjo lahko ponosni, bomo šele prav pojmlili današnje zgodovinske dneve, ki so združili v parlamentu vse stranke in so naši notranji politični sili dali tak polet, da danes Jugoslavija v zvezi s svojimi zavezniki odloča o usodi centralne Evrope.

Davek na poslovni promet.

(Konec.)

Glede oprostitve po točki 12 velja tudi za proizvode hišne industrije isto načelo kakor za poljedelce, torej t. j. če obratujejo le s pomočjo izvajalcev — če izpolnijo ostale pogoje, t. j. če obratujejo le s pomočjo rodbinskih članov. Kot mali obrtniki so oproščeni le oni, ki se bavijo samo s popravili — izdelujejo in pride-lujejo blago, pa samo po naročilu — vendar brez pretežnega sodelovanja kapitala (stalnega in obratnega), t. j. če temelji promet v glavnem na delovni moči, odnosno neposrednem uveljavljanju obrtniškega znanja in če so predvsem izpolnjeni pogoji glede števila pomočnikov in učencev.

Promet davku zavezanih podjetij oceni, kadar je treba, oni organ, ki odmeri pridobnino. Ako so ti organi pridobninske komisije, ne izvršijo ocene plenum komisije, nego samo odsek, v katerem je

1. predsednik, odnosno namestnik pridobninske komisije in nadalje po njegovi izbiri:
2. en imenovan in
3. en izvoljen član.

V vseh ostalih primerih izvrši oceno pristojno davčno oblastvo. Za ugotovitev davčne osnove pri pavšalni odmeri velja isti postopek.

Knjigo opravljenega prometa po A) morajo voditi vsa ona podjetja in vsi oni obrati, ki so po zakonu zavezani voditi poslovne knjige, kakor tudi vsa ona podjetja in vsi oni obrati, katerih letni promet je v preteklem davčnem letu presežal 1 milijon kron, torej vse protokolirane firme, družbe zavezane javnemu polaganju računov, in vsi ostali obrati, kakor tudi vsi podjetja in obrati, katerih promet je presežal gorenjo mejo.

Knjigo opravljenega prometa po vzorcu a) vodijo vsa ostala podjetja in vsi ostali obrati, kakor tudi vsi prosti poklici.

Pavšalno se obdačuje za sedaj samo promet s črnim in rjavim pre-

mogom in lignitom, potem promet na podstavi lova in ribje lovi in ves promet ostalih davku zvezanih stvari in storitev na drobno. Razen tega se pavšalno obdačujejo tudi vsa ona podjetja, vsi oni obrati in prosti poklici, katerih letni promet ne preseže 40.000 kron.

Ako je to v prid državi in davčnih zavezancev, smejo davčna oblastva dovoliti pavšalni način obdačitve iz posebno upravičenih razlogov tudi takim davčnim zavezancem, ki so sicer zavezani voditi knjigo opravljenega prometa po a). O tem odločajo in dajejo dovolitve ona davčna oblastva, v katerih območje spada dotični davčni zavezanec. Kot posebno upravičene davčne razloge je upoštevati krajevne prilike, okoliščine in razmere obrata ali podjetja samega, pismenost, t. j. stopnja izobrazbe davčnega zavezanca, odnosno zastopnika, ki v njegovem imenu vodi obrat ali podjetje. O prošnjah odločajo davčna oblastva po svojem prevdaru, odnosno po uradnih pripomočkih, katere že imajo odnosno katere si pribavijo.

Davek na poslovni promet se sme plačevati tudi po poštnem čekovnem zavodu. Natančnejša določila o tem vsebuje razglas v Uradnem listu.

Razglas delegacije vsebuje nadalje še važna določila za premogovnike in določa za obveznosti, za katere niso odredjeni roki že v uredbi in pravilniku, posebne roke.

Končno objavlja razglas, da se prične formalna kontrola davčnih zavezancev že prve dni meseca novembra t. l. Obseg ji je kontroliranje plačevalcev davka v zgolj formalnem oziru, t. j. ali se vodijo knjige, ali se dnevno vpisujejo določene vsote v dotične kolone itd. Po členu 11 uredbe morajo davčna oblastva vročiti kontrolnim organom splošen pismen uradni nalog, s katerim se odreja formalna kontrola, da se lahko izkažejo napram strankam.

Kdo je danes kompetenten za odmero dohodnine?

Kakor je gotovo v obče znano, je finančni zakon za leto 1921, (Ur. list, št. 90/240, z dne 2. avgusta 1921) vpostavil zopet cenilne komisije za dohodnino.

Radi načelne važnosti, citiramo dobesedno dotični del zakona. Glasi se takole:

10. Davčne komisije. Komisije za pridobnino in dohodnino, razpuščene z naredbo celokupne Narodne vlade za Slovenijo z dne 29. januarja 1919, št. 336, Ur. l., se upostavljajo. Število članov komisije določa delegat ministrstva za finance, ki tudi imenuje predsednika in polovico članov.

Sestava komisij za pridobnino in komisij za dohodnino se izvrši tekom leta 1921 tako, da prirede dohodnino za leto 1921. in odpravijo zastanke prejšnjih let in da naposled odmerijo občo pridobnino za leto 1922. in 1923.

Nadalje zakona ne bomo citirali, ker nas ne zanima in je tudi za naše vprašanje to brezpredmetno. Zgoraj navedeni zakon, ki vpostavlja zopet cenilne komisije, je bil razglašen dne 14. 7. 1921 in sicer v Službenih novinah.

Položaj je danes tak-le: Volitve v cenilne komisije so že izvedene. Davkoplačevalci so oddali glasove za svoje zaupnike, ki jih naj zastopajo pri priredbi dohodnine.

Ako bi delegacija imenovala še svoje člane, bi se cenilna komisija vsak čas lahko sestala. Začela bi ocenjevati dohodke davčnih zavezancev za tekoče davčno leto 1921 in odpravljati odmerne zastanke prejšnjih let.

Žal, da se imenovanje članov po zgoraj imenovani oblasti še ni izvršilo.

Ako davčne oblasti med tem ne bi nadaljevale davčne odmere, bi končno ta okolnost ne razburjala javnosti.

Ker pa davčne oblasti medtem nemoteno odmerjajo dohodnino in dostavljajo davčne plačilne naloge, je nastalo vprašanje, ali so davčne oblasti z ozirom na citirano določbo finančnega zakona o vpostavitvi cenilnih komisij danes tudi še sploh kompetentne v odmero dohodnine.

Davkoplačevalci pravijo, da ne, davčne oblasti pa, da!

Kdo ima zdaj prav?

Davčne oblasti stoje domnevno na stališču: ker cenilne komisije še niso tu, imajo davčne oblasti tudi še nadalje pravico, odmerjati dohodnino.

Davkoplačevalci pa ugovarjajo temu. Finančni zakon je cenilne komisije vpostavil v to, da prirede dohodnino za davčno leto 1921, in da odpravijo davčne odmerne zastanke. Ta zakon je bil objavljen dne 14. 7. 1921, ergo nima davčna oblast od tega dne naprej več pravice samostojno odmerjati dohodnine.

Namen tega članka je, odgovoriti na to sporno vprašanje. Uvodom naj omenjamo, da davčne oblasti pri interpretaciji zakonite določbe o vpostavitvi cenilnih komisij in o njenih pravicah niso povsem konsekvantne.

V kolikor nam je znano, stoje davčne oblasti na principijelnem stališču, da nimajo nikake pravice, odmerjati dohodnine za davčno l. 1921. To se tudi sklada z besedilom zakona, ki pravi, da vpostavljene komisije prirede dohodnino za davčno leto 1921. Zakon za budžetno leto 1921 ne razlikuje glede davčnega leta 1921 med izvršenimi in ne še izvršenimi odmerami. Ker tu ni razlikovanja, spada cela odmera za davčno leto 1921 edinole v kompetenco dohodninske davčne komisije.

Že izvršene odmere dohodnine za davčno leto 1921. so torej formalno neekorektne.

V tem oziru ni med davčnimi oblastmi in davkoplačevalci nikakih diferenc.

Pač pa obstojajo difference glede odprave odmernih zastankov. Zakon namreč ne precizira pojem »zastankov«. Lahko se tu razumevajo zastanki do dneva objave finančnega zakona za l. 1921, a tudi zastanki do dneva sestave komisije ali pa celo do dneva, ko začne te komisije sploh delovati.

Davčne oblasti zavzamejo stališče, da jim finančni zakon ne zabranjuje, toliko časa prirediti odmero za davčno leto 1920 in za predidno leto, dokler se ne sestavi komisije. Šele z dnem sestave davčnih komisij preide odmerna pravica od davčnih oblasti na cenilne dohodninske komisije.

To stališče finančne uprave po naših nazorih ni vtemeljeno in tudi ne naravno.

Že z objavo finančnega zakona za l. 1921 so bile komisije vpostavljene. Da se sestavijo par mesecev pozneje, to je le naravna posledica ustroja davčnih komisij. Da niso mogle začeti poslovati že z dnem objave leži namreč v tem, da se je moralo posamezne člane šele voliti oziroma imenovati. Institucija kot taka pa je neoporečno dne 14. 7. 1921 že tu.

Ako bi hotela finančna zakonodaja omejiti poslovanje cenilnih komisij, bi to brezdvomno tudi storila. Saj imamo v zakonu, kakor bomo pozneje videli, tudi neko omejitev, ki zadeva pridobninsko komisijo.

Ker zakon torej glede odprave zastankov pri dohodnini ne vsebuje nikakih omejitev, je očitno, da jih zakonodaja ni hotela in tudi ne nameravala. Da pa zakon omenja tudi odpravo odmernih zastankov, mora to imeti gotovo namen.

Po zakonu o osebnih davkih iz leta 1896 so komisije itak že opravljene odmeriti dohodnino za tekoče davčno leto, kakor tudi za pretečena davčna leta. V očigled temu položaju je določba o odpravi davčno odmernih zastankov popolnoma odveč, razun, ako se hoče urediti kako specialno vprašanje. Brezdvomno se je finančna zakonodaja bala, da se ne bi cenilnim komisijam poverila le odmera dohodnine le za davčno l. 1921, posebno z ozirom na okolnost, da se je vpostavitev cenilnih komisij izvršila z budžetnim zakonom za leto 1921.

Finančni zakon torej nima namena, cenilne komisije omejevati v njihovem delokrogu, ampak njihovo področje še razširjati.

To se da sklepati tudi iz sledečega razmotrivanja:

Istčasno z dohodninskimi cenilnimi komisijami vpostavile so se tudi še davčne komisije za pridobnino.

Pridobnino je pa bilo takrat odmeriti za davčno leto 1921. V zvezi temu pa budžetni zakon pridobninskim komisijam ne poverja odmere obrtnega davka za davčno leto 1921, ampak le za naslednjo davčno periodo 1922/23. Tu imamo torej zgled nameravane omejitve delokroga pridobninske komisije.

Vpoštevati nam je pa še zgodovino zakona.

Vpostavitev cenilnih komisij se je izvršila vsled pritiska javnosti. — Davkoplačevalci so javno in ponovno to zahtevali. Domnevali so, da davčne oblasti postopajo pri priredbi davkov — posebno dohodnine — le preveč fiskalno.

Javnost je torej zahtevala, da preide čim prej odmerna pravica od davčnih organov na cenilne komisije.

Tej zahtevi je končno ugodila finančna uprava z vpostavitvijo cenilnih komisij.

Bilo bi nekaj nenaravnega, ako bi sedaj finančna uprava z eno roko vzela, kar je z drugo dala. To bi se pa zgodilo, ako bi dalje časa zavlačevala sestavo komisij, istočasno pa dala direktivo, da se odmerni zastanki do sestave cenilne komisije odpravijo.

S tem bi se preprečil efekt zakona in bi se cenilnim komisijam via facti odvzelo del njihovih pravic.

Konečno tudi ne uvidevamo potrebo tako nujne odprave odmernih zastankov. Tako postopanje zgleda tako, kakor da se ne bi zaupalo objektivnosti cenilnih komisij.

Mislimo, da je to pač pretesno srčno! In tudi popolnoma odveč!

Vsekako si je mlje finančna uprava sama sebi ugled, ako bi tako postopala. Zgubila bi tudi zaupanje.

Javnost ne vidi namreč razloga, zakaj se ne bi z odpravo odmernih zastankov počakalo še par dni. Ako odprava ni bila nujna doslej, domnevno tudi ni postala v teh dneh nujna.

Cenilne komisije se morejo namreč itak sestati do konca tekočega leta. Do konca leta imamo pa le še dva meseca. Komisije se pa lahko sestanejo, čim se imenuje še ostala polovica komisije.

Ker je zadeva precej delikatna — smo radovedni, kako stališče zavzamejo v tem vprašanju cenilne komisije same.

Naše mnenje je, da je ono stališče, katero smo tu zavzeli, edino pravilno in naravno.

Vsako drugo je pa prisiljeno.

Kolki in neposredne pristojbine.

(Nadaljevanje.)

Primer: A. posodi B. znesek 20 tisoč kron ter se vknjiži za toliko na njegovo posestvo. Pristojbine so sledeče:

1. Dolžno pismo od 20.000 K po lestvici II. 100 K.

Overitev podpisa (legalizacija) 5 din. = 20 K.

2. Vloga na zemljejknjižni urad (sodišče) 5 din. = 20 K.

Priloga (prepis listine) je kolka prosta.

3. Pristojbina od vknjižbe in sicer od 20.000 K pol odstotka = 100 K, 50% doklada 50 K, skupaj 150 K.

Vse te pristojbine je plačati v kolkih, in sicer pristojbini ad 1. na ta način, da se prepíše kolek z besedilom listine oziroma z besedilom legalizacijske klavzule, pristojbini ad 2. in 3. na ta način, da se prilepijo dotični kolki kar na vlogo (zemljejknjižno prošnjo), ne da bi se prepisali.

Zasebnopravnim potom bo moral plačati vse te pristojbine seveda dolžnik B. Ako bi se pa plačala ena ali druga pristojbina morebiti s premajhnim zneskom, pa bi prišlo oblastvo na to šele pozneje, bi se zahteval primanjkljaj (s poviškom vred) pri pristojbinah ad 1. in 2. tudi od upnika A. Pristojbina od vknjižbe bi se pa, v kolikor je bila premalo plačana, že celo zahtevala od upnika, ker se je pravica zanj vknjižila. Od doznika bi se zahtevala ta poslednja pristojbina samo takrat, če je on vložil prošnjo za vknjižbo.

Glede darilnih pogodb velja načelo, da ima plačati pristojbino najemnik. Če je pa izročilec prejemniku izročil podarjeni predmet prej, nego se je pristojbina plačala, jamči tudi on za pristojbino. Pri dediščinah plača pristojbino dedič; ta je pa opravičen, da si odtegne pristojbino od posameznih volil, kadar jih izplača. Koliko znašajo pristojbine pri dediščinah, bomo navedli v enem poznejših odstavkov, kadar bomo obravnavali pristojbino glede posameznih predmetov.

Zakon nalaga jamstvo glede pristojbin tudi notarjem in javnim uradnikom. Zlasti pravilnik iz leta 1921 je v tem oziru zelo strog. Vse te določbe vendar lahko izpustimo, ker so za trgovski stan manj važne. Pač pa moramo omeniti še stvarno jamstvo.

To jamstvo obstoji v tem, da jamči za pristojbino dotični predmet, ki se je izročil komu s pogodbo, od katere je plačati pristojbino. To velja tudi za razsodbe, zapuščine in vknjižbe. Predmet pravde, zapuščine ali vknjižbe (na primer terjatev) jamči za pristojbino. To jamstvo ima tri leta prednostno pravico pred vsemi zasebnopravnimi terjatvami, če so bile tudi prej vknjižene na dotičnem zemljejknjižnem objektu.

Država, razni javni zavodi in v nekaterih slučajih tudi občine in druge podobne korporacije so oproščene od plačila pristojbin. Če sklene kdo kako pogodbo z državo ali s kako drugo oproščeno osebo, ne more zahtevati oproščenja od plačila pristojbine tudi za svojo osebo. Če se naredi listina samo v enem izvodu, mora biti ta izvod kolkovan; če se naredi listina v več izvodih, je kolkovati samo oni izvod, ki ga podpiše stranka, ki ni oproščena od pristojbin. Pri kupnih in menjalnih pogodbah glede nepremičnin je plačati v takem slučaju, kjer je eden od obeh pogodnikov oproščen, samo polovico pristojbine.

Kazenske posledice.

Najprvo moramo omeniti, da je listina in ravno tako tudi pogodba samanebebi pravnomojna, če se je pristojbina s kolkom ali v gotovini pravilno in pravočasno plačala ali pa če se ni. V tem oziru se ni bati stranki nikakih neljubih posledic, toda plačati mora na vsak način in naknadno dotično pristojbino in poleg tega še obično kazensko takso, ki znaša trikrat, petkrat ali celo desetkrat toliko. Pri menicah je kazeno zelo obično; tam je določeno, da mora plačati stranka za vsako nekolkovano ali nepravilno kolkovano menico poleg redne takse še dvajsetkratno kazensko takso. Pri vstopnicah za zabave in veselice znašajo kazni od 20 do 2000, v ponovnem slučaju celo do 5000 dinarjev. Pri živinskih potnih listih znaša kazenska taksa petdesetkrat toliko, kolikor bi bila znašala redna taksa.

(Dalje prih.)

Računi trgovcev in obrtnikov.

(Predpisi o kolkih.)

Najprvo je omeniti, da razlikuje zakon dvoje vrst računov:

1. Račune navadnih ljudi, ki niso trgovci ali obrtniki, ali pa račune trgovcev in obrtnikov o predmetih, ki ne spadajo v njih trgovino ali obrt.

2. Račune trgovcev in obrtnikov o predmetih, ki spadajo v njih trgovino ali obrt.

Prvoimenovani računi so kolka prosti, ako niso saldirani. Če so pa saldirani, to je, če je na njih potrjeno, da je bil znesek plačan, jih je smatrati kot priznanice (pobotnice) ter jih je kolkovati po tar. postavki 33, zakona o taksama kraljevine Srbije s kolkom, ki znaša $\frac{1}{2}$ % potrjene vsote. Odmerno podlago je okrožiti poprej na polnih 40 K, kakor smo navedli v I. poglavju »Kolkov in neposrednih pristojbin«. (Trgovski list št. 98.)

Med te račune spadajo, na primer: računi kmetjskih posestnikov za prodane lastne pridelke, računi trgovcev in obrtnikov za predmete, ki ne spadajo v njih trgovino. Računi odvetnikov in zdravnikov spadajo tudi semkaj. Računi lekarnarjev spadajo pa v drugo vrsto ter jih je smatrati kot račune trgovcev in obrtnikov.

Ti poslednje imenovani računi, to je računi trgovcev in obrtnikov o predmetih, ki spadajo v njih trgovino ne Srbije, ne glede na to, ali jih izda in obrt, so podvrženi po tarifni postavki 34, zakona o taksama kraljevine trgovci drug drugemu ali pa kakim drugim osebam, sledeči taksi:

a) ako se ne glasi račun na več nego na 100 dinarjev, 10 par.

b) ako se glasi račun na več nego na 100 dinarjev, 20 par.

Ta pristojbina velja za vse slučaje, če je račun nesaldiran, ali pa če se v njem plačilo deloma ali pa do cela potrjuje. Prejemno potrdilo (saldiranje) se dostavi lahko tudi naknadno, kakor je sploh običajno, takrat, kadar dotičnik račun poravnal. Tudi za to potrdilo, ki se pristavi naknadno na račun, ni plačati nikake pristojbine.

Tu vidimo precej veliko razliko med računi trgovcev in obrtnikov in med računi zasebnikov. Računi zasebnikov so kot taki sicer kolka prosti; prejemno potrdilo pa je podvrženo visoki pristojbini ($\frac{1}{2}$ %), medtem ko so računi trgovcev in obrtnikov podvrženi neznatni pristojbini 10, oziroma 20 par; prejemno potrdilo pa je na njih kolka prosto.

Pristojbino $\frac{1}{2}$ % za priznanice, to je za prejemno potrdilo, je plačati pri računih trgovcev in obrtnikov samo takrat, ako se predlagajo ti računi državnim in samoupravnim blagajnam ali blagajnam onih naprav, ki so v upravi države (n. pr. bolnišnica v Ljubljani), ako se potrjuje prejem vsote, a se ne prilaga posebna priznanica (pobotnica). V tem slučaju je kolkovati saldiran račun tako, kakor priznanico, to je s $\frac{1}{2}$ % potrjene vsote. Ako se predloži račun in priznanica, se plača za račun (če je saldiran ali pa če ni) kolek 10 odnosno 20 par, za priznanico pa kolek $\frac{1}{2}$ % potrjene vsote.

Kot trgovski računi se smatrajo tudi note, poročila in podobni spisi, izpiski računov, popisi бага in njih prepisi (fakture).

Taksa 10 odnosno 20 par se plačuje tudi na obračune denarnih zavodov in delniških družb o poslovanju z blagom, nadalje na obračune denarnih zavodov o eskontiranju menic. Računi med glavnim podjetjem in njegovimi podružnicami, kakor tudi obvestila, da je menica protokolirana, niso zavezana taksi.

Kolki se prilepljajo na račune in na priznanice, preden se napiše listina, pod nadpis listine tako, da nadpis »Račun« ali »Priznanica«, »Pobotnica« ni spisan čez kolke nego nad njimi. Prvo vrsto besedila samega je pisati potem čez prilepljene kolke in sicer tako, da se prične pisanje še na čistem papirju in nadaljuje potem čez kolke.

Tel. št. 261 in 413. - Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavnica 50.000.000 K. -- Rezervni zakladi 45.000.000 K.

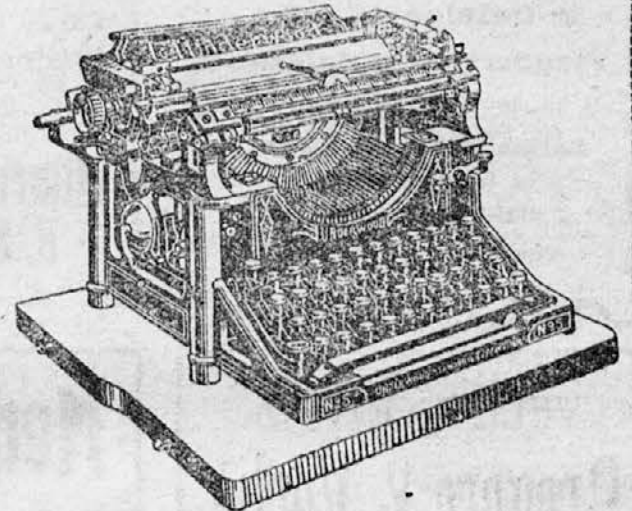
Ljubljanska kreditna banka**LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 2. se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.**

Podružnice: Split, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje, Maribor, Ptuj, Brežice.

Prodaja srečke razredne loterije.I. C. MAYER
LJUBLJANA
Ustanovlj. 1834.**MANUFAKTURA**

EN GROS

EN DETAIL

Underwoodnajboljši ameriški pisalni
stroj sedanosti**Opalograph**razmnoževalni aparat,
razmnožuje strojno in
ročno pisavo potom ne-
izrabljive stekl. plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
Moderno vrejena popravilnica vseh pisalnih strojev.**Hedžet & Koritnik — Ljubljana**

Frančiškanska ulica 4

MANUFAKTURNA
blagovnica na debelo

16

Dostavlja se samo do razdalje 10 km od brz. postaje. V vseh drugih slučajih se brzjavke pri navadnem obhodu pismoš dostavijo.

Da je potnina vnaprej plačana, se izrazi z označbo: X. P. T., ali X. P. P.

Prva označba pomeni, da se javi višina pripadajoče potnine nazaj brzjavno, druga pa, da se to zgodi pismeno; za brzjavno objavo je plačati desetbesedno bristobino, brez osnovne pristojbine, za pismeno pa stroške za priporočeno pismo: 1.50 D = 6 K.

Na račun potnine pa dvigne prejemni urad primeren polog, od katerega se po objavi potnine vrne ostanek predajatelju.

16. Za predbeležbo okrajšanih naslovov je plačati let. 120 D = 480 K.

17. Če stranka želi, da se ji pristojbine od nje predanih brzjavk kreditirajo, vplača pri pristojnem uradu primeren polog in posebno poslovalno pristojbino letnih 100 D = 400 K.

18. Za časapisne brzjavke je določen predajni čas od 18. do 9. ure, pristojbine pa so znižane za 50%.

19. Za redno dostavo borzo-brzjavnih poročil se plača letno 120 D = 480 K.

20. Pristojbina za predajno potrdilo je: 0.40 D = 1.60 K.

Vsa ta pravila veljajo tudi v inozemskem prometu, v kolikor so v posameznih državah razne vrste brzjavnih označb sploh dopustljive; tozadevne omejitve priobčuje Služb. list št. 18, ex 1921, p. i. br. r. v Ljubljani.

13

e) Dopisi članov poštne hranilnice, ali imejteljev čekovnih računov, so v vseh zadevah te službe na čekovni urad poštne prosti (tudi ni treba plačati priporočnine).

f) V slučajih, če zahtevajo državne oblasti ali uradi od zasebnika izjave ali pojasnila v javnem interesu ali po posebnih odredbah, so taki dopisi poštne prosti, če se stranka sklicuje na dotični oblastni odlok.

Poštinske prostosti se nanašajo samo na pisemsko pošto, v kolikor ni izrecnih izjem in samo v tuzemskem prometu.

Za krajevni promet prostosti razen one pod točko e) ne veljajo.

V vseh tu ne predvidenih slučajih je treba pošiljke, naslovljene na državne urade in oblasti, po pristojbeniku frankirati.

Nezadostno frankirane, ali sploh nefrankirane pošiljke se vrnejo od pošiljateljem, če se dajo ugotoviti, sicer pa se take pošiljke izroče naslovnim uradom proti povračilu ovitja, na kojem zabeležijo naslov odpošiljatelja, od katerega potem pristojna pošta iztirja dvojno poštino (oziroma dvojni primanjkljaj).

Jamstvo poštne uprave.

1. Pošta plača za vsako izgubljeno priporočeno pošiljko upravičenou 12.50 D = 50 K.

2. Pošta jamči za izgubo, zmanjšanje ali poškodbo blagovnih pošiljk, odškoduje kvečjemu navadno vrednost predmeta, kakor je bila ista ob kraju in času predaje. Če je bila vrednost označena, velja ta označba za odmero odškodnine.

Pri vrednostnih papirjih se vrne tečajna vrednost pod pogojem, da se odreče reklamant vsem pravicam doteh papirjev, če so se glasili na ime in izroči poštni upravi vse pripomočke za amortizacijo.

3. Za blagovne pošiljke brez označene vrednosti, priznava pošta načeloma sledeče odškodnine:

Do 3 kg teže 3.75 D = 15 K

do 5 kg teže 6.25 D = 25 K.

za vsak nadaljni ali načeti kilogram po 1.25 D = 5 K.

4. Pri poštnih nakaznicah se nanaša jamstvo poštne uprave na vplačani znesek.

5. Pri povzetnih pisemskih in blagovnih pošiljkah se ne ozira na višino povzetja.

6. Če bi se povzetna pošiljka izročila naslovniku brez plačila povzetja, jamči pošta samo za ta znesek. Če pa se je znesek od naslovnika iztirjal, jamči pošta za tega kakor pri poštnih nakaznicah.

Veletrgovina A. Šarabon v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago
raznoversno žganje
moko

in deželne prideleke
raznoversno rudninsko
22, 19-10 vodo,

Lasna prazarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

Ne slabite naše valute
z nepotrebnimi importi!

Gazela milo

Je prvovrstne kakovosti in
ca 20% ceneje kot enako-
vredno importirano milo.

Milarna in svečarna
d. d. v Ljubljani.

Dular & Fabiani

veletrgovina
manufakture

Ljubljana, skladišče Balkan.

Priporoča svojo bogato zalogo
po najnižjih cenah.

Samo na debelo.

Na debelo:

Kava,
čaj, kakao,
sardine, olje, vinski
kis, bobinski in trapistov-
ski sir, salami, šunka in sla-
nina, ljutomersko stekle-
nično vino letnik 1917,
Rogaška
Slatina.

T. MENCINGER

Ljubljana, Resljeva cesta 3.

VELETRGOVINA Gregorc & Verlič Ljubljana

priporoča

špecerijsko, koloni-
jalno blago in vsako-
vrstno žganje.

Konkurenčne cene — točna poštežba!

Brzjavni: GRELIČ.

Telefon interurb. štev. 246.

Zahtevajte cenike!

Medić, Rakovec & Zankl,

prej:
A. Zankl
sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavni: Meraki Ljubljana.

Telefon: 64

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

»MERAKL«. Lak za pode. »MERAKL«. Linoleum lak za pode.

»MERAKL«. Emajlni lak. »MERAKL«. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Edina razprodaja vseh vrst

specijalnega mavca - gipsa

za celo kraljevino SHS.

Tvornice: Stanz, Kindberg, Sem-
mering, Schottwien, Puchberg,
Auseewiesen etc., nudi po najnižji
ceni iz svojih zalog:

Ljubljana, Osijek, Novi Sad, Zemun

Kosta Novaković

veletrgovina mavca

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

7. Pri poštnih nalogih se pošta v odškodninskih slučajih ne ozira na vrednost tirjatvene listine, ampak plača, kakor za priporočena pisma. Za ugotovljeno škodo jamči pošta samo, če se je listina izročila brez dvignjenja dolgujočega zneska, ali pa, če se je listina izgubila potem, ko je poštni urad naložno pismo odprl. Jamstvo pa ne presega v nobenem slučaju višine tirjatve.

Glede iztirjanega zneska velja jamstvo kakor za poštne nakaznice.

8. Če se ugotovi, da je izgubo, zmanjšanje ali poškodbo zakrivil odpošiljatelj ali naslovnik na katerikoli način, odklanja poštna uprava vsako odškodninsko zahtevo.

9. Odškodninska obveznost ugasne v slučajih dokazane višje sile.

10. Za predmete, ki so po obilih predpisih od poštne prevaže izključeni, pošta tudi ne jamči.

Brzjavni pristojbenik. (Tuzemski promet.)

A. Občne pristojbine.

1. Besedna pristojbina:

Za vsako taksiranju podvrženo besedo . . . D 0.20 = K 0.80

2. Razen te redne pristojbine je plačati za vsako brzjavko še osnovno pristojbino . . . D 1.— = K 4.—

Navadna desetbesedna pristojbina je torej . . . D 3.— = K 12.—
ta se zviša za vsako nadaljno besedo za . . . D 0.20 = K 0.80

3. Za vsako brzjavko je treba plačati brzjavno golico . . . D 0.20 = K 0.80

4. Za brzjavke, oddane v času od 20. ure ob sobotah, do 8. ure ob ponedeljkih, je plačati trojno pristojbino.

B. Slučajne pristojbine.

5. Za nujne brzjavke se računa trikratna pristojbina, običajen znak . . . D.

6. Za odgovor je plačati navadno ali nujno pristojbino v višini zaželenih besed, obenem tudi pristojbino za brzjavno golico, za odgovor.

Načeloma velja odgovor na predajno postajo prvotne brzjavke; sicer pa ima stranka na brzjavki označiti drug naslov z opazko, n. pr.: »Odgovor Celje, Hotel Orek«, ta opazka se taksira.

Običajen znak: Rp, Rp 12, Rpd, Rpd 12. Za prekoštevne besede plača predajatelj odgovorne brzjavke pripadajočo besedno pristojbino, pa brez osnovne pristojbine, ki jo je še prvotni odpošiljatelj plačal.

7. Za primerjanje cele brzjavke na posredovalnih postajah, da se pomote v besedilu izključijo, se računa pribitek 1/4 od navadne besedne pristojbine. Običajen znak: T. C.

n. pr. za 21 besed navadna pristojbina . . . 4.20 D = 16.80 K

1/4 za primerjanje . . . 1.05 D = 4.20 K

osnovna pristojbina . . . 1.— D = 4.— K

za golico . . . 0.20 D = 0.80 K

Skupaj . . . 6.45 D = 25.80 K

Posebno važno za brzjavke z nenavadnimi izrazi, znaki in skupinami.

8. Če želi stranka uradno potrdilo o izročitvi brzjavke naslovniku, plača pristojbino za priporočeno pismo: 1.50 D = 6.— K, oziroma za navadno ali nujno desetbesedno brzjavko.

Za prvi slučaj je običajen znak: P. C. P.

Za potrdilno brzjavko pa: P. C. ali P. C. D.

9. Če odpošiljatelj zahteva, da se brzjavka po potrebi brzjavno prepošlje za naslovnikom, plača tolikokratno pristojbino, kolikokrat naj se brzjavka prepošlje ter označi to z opazko: T. M. 3, ali T. M. 2, ali za enkratno prepošiljanje: T. M. Če pa naslovnik to sam zahteva, plača nastale stroške on.

10. Zahteva po odprti izročitvi brzjavke se izrazi z znakom: R. O.

11. Da se lastnoročno brzjavka naslovniku odda, je znak: M. P.

12. Ako naj ostane brzjavka pri poštnem ali brzjavnem uradu do zglasitve naslovnika, se izrazi z znakom: G. S. ali T. R.

13. Brzjavka, ki naj se z isto vsebino dostavi na več naslovnikov, se označi z T. M., ter se dostavi število naslovov, n. pr.: T. M. 4.

Naslovni urad napravi zahtevano število prepisov, in bo priobčil v naslovu imena vseh naslovnikov, če je to odpošiljatelj zahteval z opazko: »Vse naslove priobčiti« ali: »C. T. A.«, sicer se pa napiše na vsak prepis samo ime enega naslovnika.

Za tako brzjavko je plačati: splošno pristojbino po številu besed in za vsak prepis po 2 D = 8 K do 100 besed. Za vsakih nadaljnih 100 besed zopet 2 D = 8 K.

N. pr.: za 43 besed T. M. 5 . . . 9.60 D = 38.40 K

za 4 prepise . . . 8.— „ = 32.— „

Skupaj . . . 17.60 D = 70.40 K

Primerno za okrožnice, povabila, splošne objave itd.

14. Da se brzjavka odpravi od končne brzjavne postaje kot priporočeno pismo, se dostavi: P. R., poštne stroške plača naslovnik.

15. Če se naj brzjavka dostavi naslovniku izven ožjega dostavnega okoliša po posebnem slu, se plača enotna potnina in sicer za vsak celi in na četi kilometer 2 D = 8 K (ponoči se ta pristojbina podvoji).

Ako se računi trgovcev in obrtnikov in ravno tako tudi priznanice ne kolkujejo ali pa ne kolkujejo pravilno, je plačati poleg redne pristojbine še petkratni povejšek.

Neke posebne vrste trgovskih računov so odjemalne knjižice, to je one knjižice, v katere zapisujejo trgovci ali obrtniki posameznim osebam blago, ki so ga jim odpremili ali oddali. Za take knjižice se plačuje taksa 1 dinar na leto. Ta taksa se plača na ta način, da se prilepi kolek na prvo stran knjižice ter se uničuje s tem, da se čez kolek napiše ime (trgovčev, odnosno obrtnikovo) in dan, ko se je kolek prilepil. To takso je plačati vsako leto posebej.

Na ta predpis opozarjamo naše bralce še posebej, ker je ta določba popolnoma nova. Tudi tukaj znaša kaznen petkrat ter jo je plačati poleg redne takse.

V svrhu lažjega razumevanja navedemo nekaj primerov:

1. Lesni trgovec A. naredi saldiran (ali pa nesaldiran) račun za 12 tisoč 800 K na blagu, ki ga je prodal iz svoje trgovine.

Račun je kolkovati z 20 par.

(Dalje prih.)

IZVOZ IN UVOZ.

Izvoz zaklane živine v Italijo. Ministrstvo za poljedelstvo in vode je dalo izvoznikom, ki imajo večje transporte žive živine že na progi Zagreb—Zidani most navodilo, da zamorejo to živino poklati in jo izvoziti v Italijo, ker je uvoz zaklane živine v Italijo dovoljen.

Izvoz vina. Ministrstvo financ zahteva, da vinogradniki v najkrajšem času prijavijo ministrstvu financ potom kompetentnih oblasti količino pridelane in vketenega letošnjega vina, da se zamore regulirati izvoz vina.

Izvoz kozlov in ovac. Poleg že odobrenega kontingenta izvoza 90.000 kozlov in ovac v inozemstvo je sklenil gospodarsko finančni komite odobriti za izvoz v inozemstvo še nadaljnji kontingent 11.000 koz in 5000 ovac, ki se bodo izvozile preko carinarnic v Caribrodu, Dubrovniku in Sibeniku.

Uvoz in prevoz živine iz Rumunije in Madžarske. Po poročilu veterinarne oddelka ministrstva za poljedelstvo in vode 1. je uvoz in prevoz svinj iz Rumunije v in preko naše države popolnoma prepovedan 2. prevoz prežvekovalcev (goveje živine, ovc in koz) iz Rumunije preko naše države je popolnoma prepovedan; uvoz se dopušča le, če izvira živina iz Braško-Severinske županije ali od slučaja do slučaja, če se uvaža v obmejna mesta proti Rumuniji v količinah polovične potrebe mesa, dotičnega kraja in še pod pogoji: a) da je živina zdrava in da prihaja iz krajev, kjer ni nobene kužne bolezni, kar se mora dokazati z uradnim potnim listom, izdanim od tamkajšnje oblasti in državnega veterinarja; b) da se uvoz vrši preko one obmejne točke in carinarnice, katero je ministrstvo za poljedelstvo in vode odredilo ter pod nadzorstvom živinozdravnika. 3. Uvoz konj je dovoljen pod pogoji, ki so navedeni v točkah a) in b) točke 2. Prevoz se zamore vršiti pod navedenimi pogoji le potom železnice. Prevoz živine iz Madžarske preko našega ozemlja je prepovedan tudi tedaj, če je živina rumunskega izvora.

Izvoz mul ne bo dovoljen. Ministrstvo za poljedelstvo in vode je obvestilo interesirane kroge, da ne bo odobrilo izvoza mul, ker jih v državi primanjkuje, posebno v goratih krajih.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Jugoslovansko-avstrijska trgovinska pogodba podaljšana. Po dunajskih poročilih je veljavnost jugoslovansko-avstrijske trgovinske pogodbe podaljšana za dva meseca.

Trgovinska pogodba z Nemčijo. Minister trgovine in industrije predloži narodni skupščini definitivni načrt trgovinske pogodbe med Nemčijo in našo državo.

Konferenca trgovcev in branjecev v Zagrebu. Tekom tega meseca bo vlada sklicala v Zagrebu konferenco trgov-

cev in branjecev. Na konferenci se bo razpravljalo o davku na poslovni promet.

Za trgovce s soljo v Celju. Na podlagi odloka upravnega odbora samost. monopolne uprave z dne 14. septembra 1921, M. številka 16.711 in odredbe ministra financ z dne 15. oktobra t. l. št. 6175 objavlja uprava državnih monopolov, da se bo kupcem soli iz Celja, ki bodo kupovali sol na vagone (najmanj 1 vagon 10.000 kg) v solarni v Kreki, vračal železniški podvoz od postaje v Kreki do postaje v Celju. To vozarino bo vračala uprava tobačne tovarne v Ljubljani, ko ji interese predlože originalni račun solarne v Kreki in po šefu postaje in finančne direkcije v Celju overjen tovarni list, da je bila v fakturi navedena količina soli raztovorjena na dotični postaji. Celjski kupci bodo kupovali odslej sol v solarni v Kreki (Bosna) brez predhodnega dovoljenja monopolne uprave. To velja od 1. novembra t. l.

Dalmatinska vina so letos izvanredno dobre kakovosti. Posebno veliko vina se je pridelalo na otoku Visu. — Vina imajo 18—24 st. sladkorja.

Kriza na vinskem tržišču v Dalmaciji. V Dalmaciji je čez en in pol milijona nerazprodanega vina, ker je zgubila Dalmacija svoja najvažnejša tržišča.

Trgovina s slivami v Bosni. V Bosni je došlo na trg zadnje dni 600 vagonov sliv v skupni vrednosti 140 milijonov kron.

Cena piva v Čehoslovaški. Na Čehoslovaškem so odredene sledeče cene: pivo za točenje z 8 stop. 218 K po hl., vlečano pivo z 10 stop. 250 K, plzensko pivo 230 K. V gostilnah stane navadno pivo z 8 stop. 3 K, vlečano pivo z 10 st. K 3.50, plzensko pivo K 3.80.

Žetev kave v Braziliji. V Rio de Janeiro bo ostalo od celokupne žetve 1921—22 okrog 3.250.000 vreč za izvoz. Žetev v San Paulo, Minas, Gerass in Pareni znaša 7.830.000 vreč.

Slive v Kaliforniji. Kvaliteta letošnjih sliv v Kaliforniji je izvrstna. Prihodek je znašal sicer za ca 2000 vagonov manj kot lansko leto, ko se je pridelalo 9500 vagonov. Povpraševanje po letošnjih slivah je veliko in so že skoro vse prodane. Cena slivam za mesec september je bila 25.—cent.

Industrija.

Tekstilijac, trgovsko industrijska d. d. v Ljubljani. 29. oktobra t. l. se je vršil v prostorih Slovenske banke ustanovni občni zbor »Tekstilijac, trgovsko-industrijske delniške družbe v Ljubljani.« Tekstilijac je bila ustanovljena s sodelovanjem omenjene banke, naših in čeških industrijalcev. Namen društva je »trgovina z tekstilnim blagom na debelo in ustanavljanje industrijskih zavodov za manufakturo in tkanine v Jugoslaviji«.

Tovarna nogavic in pletenin d. d. v Tuzli. V Tuzli je osnovana tovarna nogavic in pletenin d. d., z delniško glavnico enega in pol milijona dinarjev.

Tvornica šampanjca. V Velikem Središtu pri Vršču sta ustanovila gg. Hauzer, vinski trgovec v Vršču in Švica F. Forster tvornico šampanjca. — Tvornica bo proizvajala letno okrog 60.000 steklenic.

Denarstvo.

Naše zunanje posojilo. Iz Anglije je došlo že par vesti, ki potrjujejo, da je naše zunanje posojilo sklenjeno. Ne-katere od teh vedo tudi povedati, da je posojilo dovoljeno pod ugodnimi pogoji. Zadnja poročila pa, ki so nekoliko natančnejša, ne govore več o ugodnih pogojih, marveč naštevajo, kakšne protiusluge zahtevajo Angleži od nas. Oni namreč zahtevajo stalno koncesijo za zgradbo železniških prog in kar je glavno, donavsko paroplovbo. S tem bi nam bil prizadet običuten udarec in Angležem bi se res posrečilo monopolizirati donavsko paroplovbo, kar smo do sedaj srečno preprečili. Koliko bo vredno angleško blago in par tisoč funtov šterlingov, bo pokazala prihodnost.

Odbor za kontrolo trgovine deviz in valut. S 1. novembrom je pričel poslovati pri ministrstvu financ kontrolni odbor, ki bo vodil v smislu pravilnika kontrolo o trgovini z devizami in valutami.

Stari menični blanketi. Gosp. finančni minister je glasom razpisa z dne 25. oktobra 1921, št. 16.980 dovolil, da se do 1. februarja 1922 smejo uporabljati še stari menični blanketi pod pogojem, da se z njimi postopa v smislu točke 9. čl. 13. taksnega in pristojbinskega pravilnika (Uradni list št. 104/1921.) Od tega dne dalje pa bodo izdani v promet menični blanketi nove emisije.

Tržaška hranilnica in posojilnica v Trstu pozivlja vse imetnike od nje izdanih hranilnih in deležnih knjižic, katere še niso bile po požigu Narodnega doma (Balkana) v pregled predložene, da jih predložijo ali pa priporočeno vpošljejo v svrhu pregleda (priložijo naj se znamke za povrnitev knjižic): Kmetijski posojilnici in hranilnici v Ljubljani, Dunajska cesta. Deležev in hranilnih vlog onih knjižic, katere ne bodo do konca novembra t. l. predložene, ne bo mogla Tržaška posojilnica in hranilnica vpoštevati pri obrestovanju in bo morala odkloniti odgovornost za vse event. posledice.

Nova podružnica Francosko-srpske banke na Reki. Francosko-srpska banka je otvorila novo podružnico na Reki. Novi denarni zavod je začel poslovati s 31. pret. meseca.

Novi bankovci po 10 dinarjev so dospeli iz Amerike v Beograd. Na eni strani je naslikan orjak, ki obrača kolo, na drugi pa Dobro polje in kot simbol nacionalnega osvobođenja Sokol. Kdaj bodo novi bankovci dani v promet, še ni določeno.

Posojilo v znesku 5 milijonov funtov šterlingov so ponudili londonski fin. krogi rumunski vladi pod pogojem, da jamči z rumunskim žitom, lesom, petrolejem in dohodki železnice.

Stanje papirnatega denarja na Čehoslovaškem. Dne 23. oktobra je bilo na Čehoslovaškem v prometu za 11 milijard 206 milijonov, 312.000 čl. K papirnatega denarja nasproti 11.295,219 tisoč čl. kron dne 15. oktobra.

Carina.

Carinsko-tarifni tečaj. Da se ustrezne nastali nujni potrebi seznaniti se s sedaj veljavnimi, obširnimi predpisi, ki urejajo naše carinstvo, kakor tudi s temeljnimi načeli carinskega tarifiranja, se otvori s privoljenjem oddelka ministrstva trgovine in industrije v prostorih Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani posebni carinsko-tarifni tečaj, ki ga bo vodila praktično izveščana učna moč. Tečaj bo trajal 6 mesecev in se bo po potrebi tudi podaljšal. Pouk se bo vršil vsak delavnik od 6. do 7. ure zvečer oziroma po dogovoru udeležnikov. Tečaj se priredi, ako se zgodi najmanj 15 udeležnikov, ki morajo kriti stroške tečaja. Pouk se prične 15. novembra 1921, ob 6. uri zvečer. Vpisovanje se vrši vsak delavnik od 11. do 13. ure dopoldne pri ravnateljstvu Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani in se zaključuje 12. t. m. K vpisovanju je treba prinesiti zadnje šolsko izpričevalo. Obenem je treba položiti učnino. Nadaljna pojasnila daje ravnateljstvo.

1200 odstotni carinski agio v Bolgariji. S 1. t. m. je Bolgarija povišala agio na zlato v novčanicah od 900 na 1200 odstotkov. Ker so poleg tega povišane tudi pripadajoče takse v dvakratni višini, se plačuje danes v Bolgariji šestindvajsetkrat višje carinske pristojbine, kot so se pobirale pred vojno.

Davki.

Sadje v zakup in davka prosto kuhanje žganja. Ministrstvo financ kr. SHS, generalna direkcija posrednih davkov je odredilo, da stranke, ki imajo sadje v zakup, niso upravičene kuhati žganja za domačo potrebo davka prosto, ker bi se na ta način vedno lahko izigrali izdani predpisi o davka prostem kuhanju žganja za lastno potrebo in bi država na ta način utrpela veliko škodo. Sadje, vzeto v zakup se ne more smatrati za lastni pridelek v tem smislu, kakor to predvideva zakon o državni trošarini, taksah in pristojbinah. Takim proizvajalcem žganja se ob plačanju trošarine na kuhanje žganja tudi ne more priznati 25 odstotnega popusta.

Veselični davek. Ljubljanski mestni magistrat opozarja, da občinskih pristojbin in veseličnega davka od plesov in

veselic v bodoče iz načelnih vzrokov pod nikakim pogojem ne bo odpisoval, v sled česar so slične prošnje za odpis popolnoma brezpredmetne.

Važno za trgovce in vse urade. Naš urednik je imel priliko upogledati novi v tisku se nahajajoči »Pristojbenik«, ki ga bo izdal dr. Ivan Černe, Gospodarska pisarna v Ljubljani ter opozarja vse interesirane kroge, da si pravočasno zagotovijo knjigo. »Pristojbenik« mora biti na pisalni mizi trgovca, ker ga varuje pred izgubo časa in napačnim kolekovanjem. Obvestilo o naročilnih pogojih se nahaja v listu vsak torek in soboto pod naslovom »Nov priročen pristojbenik«. V eni prihodnjih številok bodo demo pa ponatisnili jedno stran »Pristojbenika«, da bodo čitatelji sami uvideli vrednost in porabnost knjige.

Promet.

Ves promet proti Madžarski ustavljen. Ministrstvo za trgovino in industrijo je izdalo naredbo, po kateri je popolnoma ustavljen vsak izvoz blaga po Donavi v Madžarsko, kakor tudi potniški promet. Na mejah je odrejena najstrožja kontrola.

Promet šolskega vlaka Ljubljana-Kranj. Od 2. novembra t. l. dalje vozi na progi Ljubljana drž. kol.—Kranj šolski vlak z odhodom iz Ljubljane drž. kol. ob 13.48 in prihodom v Kranj ob 14.31 dnevno redno razen ob nedeljah in praznikih. S tem vlakom se smejo prevažati brez izjeme tudi drugi potniki.

1. razred odpravljen v osebnih in mešanih vlakih. Ravnateljstvo državnih železnic v Zagrebu poroča, da so počenši s 5. novembrom na vseh progah te direkcije odpravljeni oddelki 1. razreda in sicer v osebnih in mešanih vlakih, zato pa se pomnoži število sedežev 2. razreda na ta način, da se gotovo število oddelkov 1. razreda preuredi v 2. razred. V brzovlakih in direktnih vlakih kakor tudi v osebnih vlakih na progi Zagreb-Bakar, Zagreb-Koprivnica, Zagreb-Osijek, Karlovac-Ljubljana, Ljubljana-Jesenice, in Jesenice-Bistrica ob Bohinjskem jezeru, ostanejo še nadalje oddelki 1. razreda.

Za potnike v Baranjo. Vsi potniki, ki potujejo v Baranjo, morajo imeti do nadaljnjega predpisane legitimacije.

Poštarne vesti. S 1. novembrom t. l. se razširi pri poštnem uradu Krška vas dostavljanje poštne pošiljke po seljskem pismonoši na popisni okraj Velike Malence. Dostavljalo se bo v Velikih Malencah vsak pondeljek in petek. Radi premestitve poštne nabiralnice Čušperk v Veliko Račno se izpremeni ime poštne nabiralnice Čušperk, pošta Grosuplje v »Velika Račna«, pošta Grosuplje.

Celodnevna poštna služba. S 1. novembrom se je uvedla pri blagovnem oddelku poštne in telegrafskega urada Ljubljana 1 celodnevna služba in sicer za predajo blagovnih pošiljk od pol 9. do 19. ure in za izdajo takih pošiljk od 8. do 18. ure. Ob nedeljah in praznikih ostanejo uradne ure kakor so bile do sedaj, namreč od 9. do 11. ure.

Otvoritev telefonske centrale in javne govorilnice v Trebnjem. Pri poštnem in brzojavnem uradu Trebnje je bila otvorena 17. oktobra t. l. telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet.

Albanske poštne znamke pri nas niso veljavne. Naša vlada ni priznala albanskih poštne znamke. Poštni uradi morajo smatrati vse pošiljke z albanskimi znamkami za neveljavne.

Osnovanje domačega sped. podjetja Orient, trg. sped. medn. d. d. v Mariboru. Pod gornjim imenom so osnovali naši domači trgovci in industrijalci lastno trgovsko in spedijsko podjetje ter razpisali v svrhu subskripcije deln. glavnico 1.000.000 Din. Subskripcija se zaključuje s 6. XI. 1921. Opozarjamo radi tega vse naše trgovce, industrijalce in podjetnike, ki še niso položili kamena za zgradbo lastnega sped. podjetja, da isto storijo takoj, ter izrabijo zadnje dneve v podpis delnic trg. sped. d. d. Orient. Smatramo eminentne važnosti, da postane snujoče se podjetje izključno delo naših trgovcev ter da ostane v njih rokah pred vsem, ker bi lahko obstojala nevarnost, da preide podjetje v privatne roke ter isto s tem izgubi svoj prvotni namen. Pri razdelitvi delnic se bodo v vsakem oziru upoštevali pred

vsem trgovci, industrijalci in drugi podjetniki ter se bode gledalo, da dobi vsak tisto število delnic, ki jih bode podpisal. — Podpisujte torej delnice svoje trg. sped. d. d. Orient!

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani

Zaradi ukinjenja uredbe o pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne špekulacije. (Službene Novine br. 159) se je vršila dne 2. novembra 1921 v zbornični pisarni konferenca zastopnikov trgovske in obrtniške zbornice, Zveze industrijalcev, Zveze trgovskih gremijev in zadrug, Pokrajinske Zveze obrtnih zadrug ter Gremija trgovcev v Ljubljani. Po poročilu zborničnega tajnika gospoda dr. Frana Windischerja in tajnika Zveze industrijalcev gospoda ing. Milana Šukljeja se je sklenilo, začeti akcijo zaradi ukinjenja te uredbe. Trgovska in obrtniška zbornica izdela predstavo, katera se odpošlje raznim ministrstvom ter osebno po deputaciji izroči pokrajinskemu namestniku. V deputaciji bodo zastopniki zbornice, Zveze industrijalcev, Zveze trgovskih gremijev, Gremija trgovcev v Ljubljani, Pokrajinske zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

Doba steklenega blaga. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici razpisuje za dan 10. decembra t. l. pismo ofertalno licitacijo, glede dobave raznih steklenih predmetov. Razpis z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava, prodaja.

Razne nabave in prodaje. Nabava pisarniških potrebščin. — Ministrstvo vojne in mornarice bo potom ustmene licitacije nabavilo 18. in 25. t. m. obkrat ob 11. uri pisarniške potrebščine. Kavcija za državljane 5%. Prodaja ponošenih vojaških oblek. 28. t. m. ob 9. uri dopoludne bo prodajalo ministrstvo za vojno in mornarico potom ustmene javne licitacije velike množine vojaških uniform, kakor plaščev, hlač, bluz, čepic itd. — Kavcija 5%. — Nabava platna. Pri Upravi vojne opreme 1. Donji Grad v Beogradu se bo vršila dne 20. t. m. ofertalna licitacija za nabavo 825.000 metrov bomb. platna. Kaki barve. Pisane ponudbe se sprejemajo do 11. ure navedenega dne. Kavcija za državljane 1 milijon dinarjev. — Nabava suknja. — Uprava beogradske kaznilnice razpisuje na 10. novembra t. l. ofertno licitacijo za nabavo 1000 m črnega in 1000 m belega suknja, potrebnega za obleke. Širina suknja 0.40, 120 ali 140 cm. 1000 m ameriškega platna za perilo, širina 80 cm in 1500 parov celkelj št. 1 in 2.

Razno.

Ostavka pomočnika fin. ministra. Pomočnik finančnega ministra, dr. Nikola Kostrenčič, je zaradi slabega zdravja podal ostavko na državno službo, ki je bila sprejeta.

Konferenca v Portorose. Konferenca je izbrala tri odseke, prvi za gospodarska, drugi za poštobrzojavna in tretji za prometna vprašanja. V prvem odseku je predsednik finančni ravatelj Luciolli, podpredsedniki so dr. Rybař, Sierlinger in Šarola, v drugem predseduje kom. Greborio, v tretjem se bodo predsedniki vrstili po turnusu. Odseki imajo na razpolago stalnega tajnika, Italijana.

Tajnik trgovske zbornice v Skoplju. Sekretarjemčasne trgovske zbornice v Skoplju je imenovan g. Dragomir Miličević, uradnik angleške trgovske banke v Beogradu.

Bolgarski premog za našo državo. Sofijski listi javljajo, da nam je Bolgarija po podpisu mirovne pogodbe predala 69.131 ton premoga.

Nov priročen pristojbenik izide tekom decembra in bo obsegal na preko 200 straneh v sistematični, abecedno urejeni razpredelnici vse pristojbine v smislu novega, sedaj od zakonodajnega odbora narodne skupščine odobrenega začasnega pristojbinskega zakona, kakor tudi vse sodne in poštne pristojbine. Upoštevane so pa tudi še prejšnje, vsled posebnih zakonov in odredb veljavne pristojbine in olajšave. Knjiga stane broširana Din. 10.— kot priročena tiskovina Din. 11.50, ter je jako praktična in neobhodno potrebna za

vse pisarne, urade, trgovce in za privatnike, ki imajo posla s oblastmi. Radi emejene naklade je takoj naročiti pri izdajatelju: dr. Ivan Černe, Gospodarska pisarna, Ljubljana. Pri naročilih nad 100 izvodov 10% ni, nad 500 izvodov 20% ni popust, denar je vpslati ob naročilu ali pa nakazati na čekovni račun št. 10.368.

Poštni, brzojavni in telefonski pristojbenik izdaja kot posebno prilogo Trgovski List v Ljubljani od številke 92 naprej. Pristojbenik je po načrtu znanega strokovnjaka, višjega poštnege oficijala K. Tiefengruberja v Mariboru, na podlagi najnovejših pristojbinskih določb v jako razsodni obliki in popolnoma zanesljivo sestavljen, ter vsebuje vsa potrebna pojasnila cele poštne-brzojavne in telefonske službe v tarifnih zadevah. Posamezne priloge bodo ob sklepu cele stvarine tvorile ročno knjižico, ki bo posebno trgovcem, obrtnikom, uradnikom ter sploh celemu občinstvu jako dobrodošel pripomoček v vseh tarifnih zadevah. Priporočamo občinstvu, da si naroči vsaj za tekoči mesec »Trgovski List« od št. 92 naprej in naročnik pride tako do tega izvrstnega pristojbenika, ki ga drugod nikjer ne bo dobil.

Trzna poročila.

Kaučuk.

London po lb.: Para. Hard fine, skladišče 13 1/2 d., Crepe 9 1/2 d.

Amsterdam: Crepe i Sheets. loko 50 hol. for., okt.—dec. 51, jan.—marc 44, april—junij 56 1/2.

Borza.

Zagreb, devize: Berlin 166—168, Bukarešta 195—206, Milan izplačilo 1340—1350, ček 1325—1340, London 1270—1276, Newyork ček 323—324.50, Pariz 2375—2400, Praga 307—308.50, Švica 6000—6100, Dunaj 6.85—7, Budimpešta 38—39; valute: dolarji 319—324, avstrijske krone 7—7.50, češke krone 295—298, marke 169—172, lire 1335—1340.

Jadranska banka 1550.

Ljub. kreditna banka 850.

Beograd, valute: dolarji 79, marke 44, leji 53, levi 44; devize: London 314, Pariz 585, Praga 75.75, Dunaj 1.79, Berlin 42.15, Milan 328, Budimpešta 10, Narodna banka SHS 2200.

Curij, devize: Berlin 2.70, Newyork 5.38, London 21.18, Pariz 39.65, Milan 21.75, Praga 5.15, Budimpešta 0.60, Zagreb 1.60, Bukarešta 3.05, Varšava 0.13, Dunaj 0.25, avstr. žig. krone 0.14.

Produktna borza v Novem Sadu dne 28. oktobra: Pšenica: baška (78) ladja 1200 (blago), sremska (77) 1185 (blago), (79/80) 1200 (blago); krmilni ječmen baški (64) 980 (blago); oves baški 800 (blago) 790 (denar); koruza: baška stara 910 (blago) 900 (denar), banatska nova (dobava v novembru) 785 (blago) zaključek 785—787 1/2; moka (z vrečo) št. 0 1680 (blago) zaključek 1655, krušna moka 1580 (blago), krmilna moka 700 (blago); otrobi (z vrečo): baški 560 (blago) zaključek 550; fižol: beli novi 1110 (blago), beli stari 1030 (blago) 1000 (denar); krompir iz Slavonije 350 (blago); svinjska mast: netto ab Bačka 6600 (blago) zaključek 6550.

Ign. Žargi = „Pri nizki ceni“, Ljubljana, Sv. Petra c. 3.

Trgovina z drobnim, pietenim in modnim blagom ter raznim perilom in kravatami na debelo in drobno.

Velika izbira potrebščin za krojače in šivilje.

Lesene žehlje za čevlje

Izdeluje

Tovarna lesenih žehlijev

Ivan Seunig ml.

Tacen pod Šmarno goro pri Ljubljani.

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühlhelsen) nasproti Križanske cerkve.

Vsakovrstne

slamnike in klobuke

ima vedno veliko zalogo za gospode, dečke in deklice ter posebno izbiro najnovejših damskih modelov. Franjo Cerar, tovarna slamnikov

Stob, pošta Domžale pri Ljubljani.

Različne torbice (cekarje), različna stojala za cvetlice, predpražnike itd. — V popravila se sprejemajo različni stari klobuki in slamniki v Ljubljani pri trdku Kovačević in Tršan, Prešernova ul. 5 na dv., vsako sredo in soboto

Trgovski pomočnik

pošten in marljiv, perfekten v slovenskem in nemškem jeziku se sprejme takoj v večji trgovini na deželi. Hrana in stanovanje v hiši. Kje, pove upravnistvo lista.

I. JUGOSLOV. TOVARNA

za gume in kovinske predmete

== d. z o. z. ==

Slovenska Bistrica

Oferiramo

naše prvovrstne rožene gume v vsaki velikosti in po vsakem vzorcu :: s cenami brez konkurence ::

Zahtevajte cenike!

Prodaja na veliko!

BRAKO MIRNA najmoderneje urejena tovarna za izdelovanje pil — najraznovrstnejših —

iz prvovrstnega materiala in v vsaki množini. Prevzemajo se tudi stare pile v novo nasekani.

Brata Kolenc, Mirna, Dolenjsko

Cene zmerne.

Pazite na znamko: Brako, Mirna.

Izvršitev točna.

I. SANDRIN, Ljubljana, Mestni trg 6

Velika zaloga vsakovrstnega

usnja, kož, podplatov, gonilnih jerme-
nov in boksa NA DEBELO.

Iščem

marljivega, uglednega, mladega gospoda izkušenega v tiskarski stroki in veščega hrvatsko-srbskega in nemškega jezika za vse pripadajoče pisarniške posle. Vprašanja naj se pošljejo na tiskarno

Ljudevita Szeklera, Osijek, I.

Plavžarski
koks

oddaja trdka

Anton Tonejc in drug,
Maribor.

Cena po dogovoru.

SLOVENSKA BANKA
LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti „Mesnega Doma“

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje se bančne posle najkulantneje.

Vplačana delniška glavica K 30,000.000.

Telefon št. 567.

Čekovni račun št. 12.200.